

Rigida studiestödsregler missgynnar både läkarstudenter och samhället

Hårdare regler för dispensmöjligheterna i studiestödssystemet och utformningen av reglerna för stöd till studerande med barn missgynnar läkarstudenterna. Därtill har systemet skadliga effekter för samhället genom att bidra till social snedrekrytering till utbildningen.

JENNY ENGDAHL
ledamot i styrelsen
för Medicine studerandes
förbund

|| Vad vill samhället att läkarstudenten skall ta med sig från sin 5,5 år långa utbildning? En enorm mängd av olika kunskaper givetvis! Viktigt är att utbildningen skall generera kunskap och erfarenhet, en trygg grund att bygga vidare på i den fortsatta karriären.

Från de medicinska fakulteterna går man tidigt under utbildningen ut med starka uppmaningar till sina studenter att medicinstudier inte är förenliga med extraarbete. Trots detta är det en betydande del läkarstudenter som av olika anledningar tvingas att arbeta vid sidan av sina studier.

För den som påbörjade sina studier efter 1 juli 2001 har möjligheterna att få mer än 240 veckors studiestöd kraftigt begränsats. Före 2001 var det relativt lätt att få dispens för upp till tre terminer extra för att avsluta utbildningen – idag får i princip ingen studerande dispens.

Läkarstuderande drabbas extra hårt

Läkarutbildningen är en av Sveriges längsta utbildningar, vilket gör att dispensreglerna drabbar läkarstuderande extra hårt. Efter de 240 veckorna får de finansiera sina studier bäst de själva kan och har möjlighet till. I realiteten leder detta till att läkarstudenter som inte har andra finansiella möjligheter arbetar vid sidan om sina heltidsstudier.

Dessutom skall studielånet i och med de nya reglerna börja återbetalas inom ett år efter det att man fått sitt sista studiemedel. Vidare baseras återbetalningsbeloppet inte som tidigare på inkomst utan på lånets storlek.

Så inte nog med att studenten skall arbeta för att kunna försörja sig under sina heltidsstudier, hon/han skall även börja betala tillbaka på sitt studielån. Detta är något som flertalet läkarstuderande drabbats eller kommer att drabbas av.

MSF slåss för förändring

Medicine studerandes förbund (MSF)

har under hösten skickat ut en enkät till studenter på termin 6 och 10 på Läkarprogrammet i hela landet. Enkäten frågar om studenternas studiemedelssituation och planerade finansiering av studierna. 35 procent svarade att de kommer att sakna eller saknar studiemedel under sina studier. Av dessa kommer 32 procent att arbeta parallellt med studierna. 26 procent kommer att få ekonomiskt stöd från vän eller anhörig.

Det är först nu som vi börjar se de negativa effekterna av de hårdare dispensregler som infördes 2001. MSF arbetar för att återinföra de regler som fanns före 2001, med möjlighet att söka studiestöd utöver 240 veckor för att kunna fullfölja studierna samt möjlighet till dispens för återbetalningen. År 2003 överlämnade MSF 2 200 brev till Utbildningsdepartementet i protest mot de nya hårda reglerna, något som man från departementets sida inte har behagat svara på.

Dagens studiemedelssystem är tyvärr ett sjunkande skepp, där det läcker både här och var. Frågan är om det krävs att det ligger på botten innan regeringen tänker göra något åt systemet?

Även barnstödet blir orättvist

Regeringen har nyligen klubbat igenom förslaget att studerande med barn skall få möjlighet till tilläggsbidrag om de införts i studiemedelssystemet, samt förbättrade möjligheter till studiestöd för äldre studerande.

Beslutet är naturligtvis till fördel för studenter med barn, men problemet med detta tilläggsbidrag är att det följer med studiemedlet. Det innebär att de studenter med barn som inte får studiemedel också blir utan barnstillägget.

MSF kommenterade förslaget ovan när det var ute på remiss, och vi är naturligtvis positiva till tilläggsbidraget men anser att barnstödet skall utgå även till studerande som inte har studiemedel.

Vi har även påpekat detta i ett brev till utbildningsminister Lena Hallengren, som svarar att »det är mycket kostsamt att lämna tilläggsbidraget till alla studenter med barn«. Lena Hal-

lengren menar vidare att »Bidraget hade blivit mindre träffsäkert när det gäller att nå dem som verkligen behöver stödet«.

Den ekonomiska aspekten kan förstås, men det är givet att den som är i mest behov av ekonomiskt stöd är studenten med barn, eftersom hon/han inte får studiemedel men skall försörja sin familj och dessutom börja betala tillbaka sina studieskulder.

Konsekvenser även för samhället

Faktum är att läkarstudenter tvingas att arbeta extra då studiemedlet inte räcker hela vägen – och detta får konsekvenser. Det drabbar inte enbart den enskilda individen utan även samhället, som i slutändan riskerar att få mindre kunniga läkare, både kunskaps- och erfarenhetsmässigt.

Skräckexempel med studenter som arbetar heltid utöver studierna, eller ännu värre arbetar natt för att kunna försörja sig, existerar faktiskt.

Att inte kunna försörja sig ekonomiskt är ett oerhört stressande moment. Det betyder en ytterligare påfrestning som inte skulle behövas på en utbildning som redan präglas av ett krävande och pressande klimat. En student som arbetar natt för sin och sina barns försörjning kan omöjliggen upprätthålla samma kunskapsstandard som en student som får studiemedel.

Ökad snedrekrytering

Dagens regler leder vidare till en risk för snedrekrytering. Man får ännu fler studerande som går direkt från gymnasiet till läkarutbildningen utan andra erfarenheter. Alternativt blir det endast de som har andra finansiella möjligheter som studerar till läkare.

Alla slags studerande behövs naturligtvis, men när blev kunskap och erfarenhet straffbar? För det är straffad man blir i slutändan, om man påbörjat en annan inriktning eller för att man av intresse valt att läsa även andra ämnen på universitetet. Vägen till läkargärningen är på intet sätt spikrak för alla.

Är det trots allt inte en mångfald bland individerna på läkarutbildningen som vi vill uppnå, för att på bästa sätt möta den mångfald som faktiskt finns bland våra framtida patienter?

*

Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Inga uppgivna.